

Oiva

Pirkanmaan
ELY-keskuksen
asiakaslehti

4
2013

Saa onnistua
ja innostua 8

Syntynyt
globaaliksi 10

Armasta lähiruokaa

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Rakennerahastokausi päättyy, yritysysteistyö jatkuu

» Yritykset luovat Pirkanmaalle tarpeellista elinvoimaa. Tässäkin talouden suhdanteissa uusia yrityksiä syntyy enemmän kuin lopettaa, ja toiminnan kehittäminen on aktiivista. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen investoidaan vilkkaasti. Pirkanmaalla investointipanostus on seitsemän prosenttia alueen bruttokansantuotteesta, kun koko Suomessa luku jää alle neljän prosentin. Alueen korkeakoulut tuottavat jatkuvasti osaajia ja uutta tietoa. Vuoropuhelua yritysten ja korkeakoulujen välillä pitää tiivistää entisestään, jotta vastavalmistuneiden nuorten osaamiselle olisi työmarkkinoilla entistä paremmin käyttöä ja yritykset voisivat heitä nykyistä paremmin työllistää – vastuullisesti Nuorisotakuun hengessä.

Nykyinen EU:n rakennerahastokausi päättyy tämän vuoden lopussa, ja uuden kauden ohjelmaa viimeistellään parhaillaan. Uudella kaudella rakennerahastojen hallintomalli muuttuu, mutta yhteistyö yritysten kanssa säilyy ennallaan. ELY-keskuksen asiantuntijat ovat edelleen teitä varten – luottamuksellisina sparraajina, uuden yritystoiminnan arvioijina, saattamassa kansainvälisille markkinoille, auttamassa kasvun kynnysten ylittämisessä ja myös silloin, kun on tullut aika harkita yritystoiminnasta luopumista sukupolvenvaihdoksella tai myymällä yritys.

Kädessäsi on OIVA-lehden viimeinen numero. Vuodesta 2011 julkaistu lehti on elänyt yrittäjien arjessa ja tuonut esille Pirkanmaan ELY-keskuksen palveluja käyttäneiden yritysten tarinoita. Monesta kertomuksesta on tullut ilmi, että tarjoamamme palvelun tai rahoituksen ansiosta yritys on päässyt jopa tavoiteltua parempaan lopputulokseen tai maali on saavutettu odotettua nopeammin. Yhteistyö on siis toiminut siten kuin on pitänyt!

Yhteydenpitoamme jatkuu nyt muilla foorumeilla. Tulevaisuudessa pidämme teitä ajan tasalla palveluistamme ja tärkeistä ajankohtaisista asioista sähköisen uutiskirjeemme avulla.

Parhain yhteistyöterveisin

Leena Vestala
Ylijohdaja

Tilaa uutiskirje www.ely-keskus.fi/pirkanmaa

Pirkanmaan ELY-keskuksen asiakaslehti Oiva ilmestyy neljä kertaa vuodessa

Julkaisija Pirkanmaan ELY-keskus **Päätoimittaja** Viestintäpäällikkö Sirkka Kulomäki
Toimitusneuvosto Riikka Joutsensaari, Erkki Lyden, Tuija Marnela, Pirkko Mäntysalo, Maija Niskavirta, Mari Peltonen, Jukka T. Raivio, Tinnu Salonen
Toimitus ja taitto Hybridiviestintä Effet Oy **Kansi** Heikki Ahopelto, Armasperhe Oy, kuvaaja Mika Kanerva **Paino** Tammerprint Oy, marraskuu 2013, ISSN 1458-0195

Lehden tilaukset ja osoiteasiat tinnu.salonen@ely-keskus.fi

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, PL 297, 33101 Tampere, puhelin 020 636 0050, Pellavatehtaankatu 25 ja Yliopistonkatu 38, www.ely-keskus.fi/pirkanmaa

KIVINET Tampereella 5.2.2014

Suomen taloudellisia etuja ja maakuva maailmalla edistävä Team Finland -toiminta näkyy paikallisesti Kilpailukykyä kansainvälistymisestä KIVINET-tapahtumina. Niillä kannustetaan pk-yrityksiä käyttämään vientiä ja kansainvälistymistä edistäviä palveluja. Tilaisuudet ovat maksuttomia ja kaikille avoimia.

Tampereella KIVINET pidetään 5.2.2014. Tilaisuudessa järjestetään kansainvälistymistori, jossa yksityiset ja julkiset kansainvälistymistä edistävät organisaatiot esittelevät palvelujaan ja tuotteitaan.

Merkitse kalenteriin!

» **Lisätiedot:**
www.ek.fi/kivinet

Kevään 2014 liiketoimintamatkat

Pirkanmaan ELY-keskus järjestää yhdessä eri toimijoiden kanssa kaksi liiketoimintamatkaa huhtikuussa 2014. Osallistuville yrityksille räätälöidään yksilöllinen ohjelma,

jossa painotus on etukäteen sovitussa yritystapaamisissa. Lisäksi osallistujille järjestetään muita liike-elämän verkostoitumismahdollisuuksia.

» **Kanada:**
Life Science, ICT
Yhteistyössä mukana mm. Finpro, FinnMedi Oy ja Tampereen kauppakamari

» **Indonesia:**
ICT, Cleantech, Energy & Power, Safety & Security
Yhteistyössä mukana mm. Nordic Industries Development Oy, Tampereen kauppakamari ja Suomen suurlähetystö, Jakarta

Tammikuussa 2014 järjestetään seminaari, jossa teemoina ovat Indonesian markkinatilanne, erityispiirteet ja konkreettiset liiketoimintamahdollisuudet.

» **Lisätietoja:**
Pirkanmaan ELY-keskus
Tiina Ropo,
puh. 0295 036 207,
tiina.ropo@ely-keskus.fi

Vipua Pirkanmaan työmarkkinoille

Pirkanmaalla on tuettu EU:n rakennerahastovaroilla monenlaisia työllisyyttä parantavia toimia. Tuloksia esitellään Vipua – Työt ja tekijät kohtaavat Pirkanmaalla -julkaisussa.

Julkaisussa kuvataan rakennerahastokauden aikana kehitettyjä työ- ja yrityspalveluja eri suhdannetilanteisiin. Palveluja on toteutettu TE-toimistossa, kehitysyhtiöissä, kunnissa, yhdistyksissä, oppilaitoksissa sekä korkeakouluissa.

» Vipua on Pirkanmaan liiton ja Pirkanmaan ELY-keskuksen yhteisjulkaisu ja se on luettavissa verkossa osoitteessa www.ely-keskus.fi/pirkanmaa > EU-rahoitus.

Yritysvaltuuskunta-vierailuja valituille kohdemarkkinoille

Finpro järjestää ulkomaille suuntautuvia valtuuskuntavierailuja suomalaisille yrityksille lisätäkseen niiden tunnettua sekä verkottumista ja kontaktien luomista kohdemarkkinoilla. Vierailuille voivat osallistua kaikki suomalaisyritykset, jotka toimivat kansainvälisillä markkinoilla viennin tai investointien parissa, tai yritykset, jotka hakevat kansainvälistä yhteistyötä ja partneruuksia.

» **Lisätietoja vierailuista:**
www.finpro.fi/valtuuskuntavierailut

Kaiken takana on kyyttö

Eletään 2000-luvun alkua ja keittiömestari Heikki Ahopelto tiimeineen on liekeissä. Hän kehittää tamperelaista Ravintola Näsinneulaa konseptilla, joka herättää uteliaisuutta ja hämmästyä. Raaka-aineet salaatinlehdyköitä myöten hankitaan pääosin pirkanmaalaisilta tuottajilta, kalat toimittaa tuttu kalastaja ja maito juustoihin lypsetään Ukosen tilan kyytöistä. Ravintolassa luodaan kuumaa lähiruokatrendiä!

Ahopellon tinkimättömyys johtaa menestykseen. Näsinneula nousee Suomen arvostetuimpien ravintoloiden kärkikymmenikköön, ja asiakkaat ylistävät.

Kyyttöjen maukas ja ravintoarvoiltaan rikas maito kiehtoo Ahopeltoa myös liiketoimintana, ja hän perustaa toiminimen. Jätettyään keittiömestarin tehtävät vuonna 2010 hän aloittaa pienen meijerin pyörittämisen Orivedellä.

Ahopellon ensimmäinen juusto saa nimekseen Armas.

Kuvat Mika Kanerva

Heppakebab, valmistettu Pikonlinnassa

- Vehnäjauhot tortillaan Vääkсын myllystä
- Hevonen Paijan tilateurastamosta Urjalasta
- Speltti SunSpeltistä Tampereelta
- Salaatti Wääksyn Kartanosta Kangasalta
- Sipuli ja porkkana Heikkisen puutarhalta Kangasalta

Heikki Ahopelto valmistaa katuskottavaa pikaruokaa, jonka raaka-aineet on kasvatettu mahdollisimman lähellä.

Armas uudistaa pikaruuan

Saparokujansalaattia, suppilovahveropiirasta, kuttufetasalaattia, kebabeja liha-, kala- tai kasvistäytteellä. Tampereen Kauppahallin Armas-pikaruokalassa käy lounasaikaan kova kuhina. Lounasmenun ruuat on valmistettu Armasperheen keskuskeittiössä Kangasalan Pikonlinnassa, josta ne toimitetaan viimeisteltäväksi ja myyntiin Pikonlinnan ja Hervannan Armas-pikaruokaloihin, kauppahalliin ja Armas -katukeittiö & deliin Tampereen keskustaan.

– Pikaruokat noudattavat minulle tärkeää lähiruokaperiaatetta. Raaka-aineet ovat pääosin luomua ja ne hankitaan suoraan pientuottajilta, Armas-ketjun perustaja Heikki Ahopelto sanoo.

Idea lähipikaruusta syntyi, kun Ahopelto koki, ettei lähiruoka saa olla vain fine dining -ravintoloiden etuoikeus.

Tie Armas-ketjun isännäksi kulki mutkan kautta.

Pienmeijeri Pikonlinnaan

Armasperhe Oy perustettiin keuhkälä 2011. Heikki Ahopelto siirsi Orivedellä sijainneen juustolansa kotikulmilleen Kangasalle. Ensimmäisen Pikonlinnan sairaalan keskuskeittiöön saneerattiin pienmeijeri, jonne hankittiin nykyaikaiset pastörointi- ja muut maidonjalostusvälineet sekä pakkaus- ja etiketointilaitteet. Pirkanmaan ELY-keskus tuki investointia Euroopan maaseudun kehittämishastosta.

Samoihin aikoihin kun kyyttömaidon jalostaminen Pikonlinnassa alkoi, Armasperhe teki uuden aluevaltauksen. Se solmi Pirkanmaan Osuuskaupan kanssa sopimuksen lähiruuan toimittamisesta tamperelaiseen automarkettiin ja Sokos Herkuun. Marketeissa oli tarjolla esimerkiksi pullotettua kyyttömaidon ja hapanmaidonvalmisteita sekä hilloja, viljatuotteita, lihaa ja leipää omasta tuottajaverkostosta.

Maidonjalostuksen kannattavuudessa oli kuitenkin koko ajan ongelmia. Tämä johti siihen, että kyyttömaidosta oli luovuttava. Ahopelto vaihtoi tavalliseen maitoon, ja kun tämäkään ei auttanut, maidonjalostuksen kannattavuus arvioitiin uudelleen. Samalla Armas vetäytyi vähittäiskaupasta.

– Lähiruuan vieminen tavallisen kuluttajan ulottuville oli ollut unelmani, mutta sen toteuttaminen osoittautui vaikeaksi. Vaikka tuotteilla oli kysyntää, käsityöhön perustuva tuotanto ei vennynt markettikaupassa vaadittaviin volyymeihin. Myös maidonjalostuksen kustannusrakenne oli aivan liian raskas.

Plan B: pikaruokaa!

Maidonjalostus pantiin toistaiseksi tauolle, ja liiketoiminnassa käännettiin uusi sivu nopeasti. Idea lähipikaruusta oli ollut jo vireillä, mutta nyt asioihin pantiin vauhtia.

– Pikonlinnan meijeri muutettiin valmistuskeittiöksi. Uusia investointeja ei tarvinnut juuri tehdä, sillä olimme hankineet viisaasti

monikäyttöiset laitteet. Samoissa padoissa, joissa ennen hämmennettiin maitoa, keitetään nyt täytettä kebabeihin.

Tänä syksynä Ahopelto on hionut liiketoimintaa edelleen. Hervannan ja Pikonlinnan pikaruokaloitten toiminta säilyy ennallaan, mutta kauppahallin Armas myydään ja Helsingissä Kluuvun kauppakeskuksessa sijaitseva Armas-ravintola eriytetään omaksi yhtiökseen.

– Uudistimme Kluuvun Armaksen maraskuun alussa. Aiomme pysyä Helsingissä, sillä Armas-ravintola menestyy siellä hy-

vin. Lisäksi Armas-brändin näkyvyyden takia Helsingissä on oltava läsnä, Ahopelto perustelee.

Kyyttömaidon palataan vielä

Armas-liiketoimintaansa arvioidessaan Heikki Ahopelto toteaa, että sisällöllisesti on saatu paljon aikaan, mutta lähiruuan kannattavuuden parantamiseksi on tehtävä vielä lujasti työtä.

– Pirkanmaan ELY-keskuksen myöntämä rahoitus on tehnyt asioita mahdolliseksi, ja ELY-asiantuntijoiden neuvot ja spar-

raus ovat olleet tärkeitä myös henkisesti, hän sanoo.

– Näillä näkymin tulevaisuus rakennetaan Armas-ravintolakonseptille, mutta etsin myös mahdollisuutta aloittaa maidonjalostus uudelleen. Kyyttömaito on minulle yhä tärkeä asia. Se oli syy perustaa Armasperhe ja se on yksi brändimme tukijaloista.

Heikki Ahopelto palkittiin tänä vuonna ensimmäisellä valtakunnallisella Vuoden lähiruokateko -palkinnolla.

– Arvostan tunnustusta, mutta en tee tätä saadakseni huomiota vaan viedäkseni

asiaa eteenpäin.

– Kaikista vaikeuksista huolimatta omalle tielle kannatti lähteä. Ja vaikka rehellisesti on sanottava, että kaipaen välillä ravintolakeittiöön, eikä minulla olisi mitään säännöllistä tilinhuuhaakaan vastaan, en olisi voinut valita toisin. Minua kiehtoo tosi paljon matka, jonka raaka-aine kulkee ennen kuin se saapuu ravintolakeittiöön. Siinä on se minun juttuni.

Lähiaruoka on tulevaisuuden ala

Lähiaruoka- ja luomuosuamisella on tulevaisuudessa kysyntää sekä elintarvikealalla että maataloudessa. Vastuulliset toimintatavat painottuvat, ja kuluttajilla on tuotekehityksessä entistä suurempi rooli. Tuotteita kehitetään ja fanietaan muun muassa sosiaalisessa mediassa.

Kuvaa elintarvikealan sekä kuudentoista muun ammattialan tulevaisuudesta hahmotetaan Pirkanmaan ennakoitipalvelun toimittamassa esitteessä, josta ilmestyy uudistettu painos marraskuussa.

Nuorille ja muille alan valintaa pohtiville sekä opinto-ohjaajille suunnatun esitteen edelliset painokset ovat menneet kuin kuumille kiville.

– Ennakoivalla tiedolle on kysyntää, sillä vaikka alan valinta on yksi elämän suurimmista päätöksistä, se ei ohjaa loppuelämää samalla tavoin kuin ennen. Mikään työ ei pysy samanlaisena, ja uusia ammatteja syntyy kaiken aikaa. Myös ammatinvaihto on entistä yleisempää, sanoo projektipäällikkö **Mikael Andolin** Pirkanmaan ennakoitipalvelusta.

Pirkanmaan ennakoitipalvelu tuottaa tietoa myös työvoimaja osaamistarpeista sekä toimialojen kehityksestä elinkeinoelämälle ja julkiselle sektorille. Pirkanmaan ELY-keskus rahoittaa toimintaa ESR-varoista.

» **Lisätietoja:**
mikael.andolin@ely-keskus.fi,
puh. 050 312 8660

» "Tavoitteet ylitettiin reilusti"

– Oikea-aikainen kehittämisavustus tuotti Stevenelin hankkeessa erinomaisia tuloksia, toteaa Pirkanmaan ELY-keskuksen kansainvälistymispäällikkö **Raimo Ala-Korpi**.

– Lähdemme aina liikkeelle asiakastarpeesta. Tilannekartoituksen jälkeen valitaan yrityksen kanssa sopivin työkalu ELY-keskuksen tai Team Finland -verkoston kansainvälistymispalveluista. Stevenelin tapauksessa rahoitus tuli meiltä ja käytännön työpanos Team Finlandiin kuu-luvasta Finprosta. Yrityksen arvioihin uskottiin, ja parhaana vaihtoehtona nähtiin suunnitelmallinen eteneminen kohdemarkkinoilla. Näin jälkikäteen nähdään, että hanke oli erittäin vaikuttava ja tavoitteet ylitettiin reilusti.

Kuva Stevenel Oy

Santosin satamassa otettiin lokakuussa käyttöön Fibrian uusimmat laivat, joihin Stevenel toimitti sellunostimet. Yrityksen tuotevalikoimassa on nostimia myös paperirullille, palleille eli kuljetuslavoille, sahatavaraalle, terästuotteille sekä suur-säkeille ja jätapaaleille. Vakioidut tuotteet liitetään eri nosturityyppeihin erikseen suunniteltavilla liitoskappaleilla.

Heikki Hyysalo oli tehnyt pitkän työuran Sandvikissa ja Tamrockissa ostaessaan partnerinsa kanssa insinööri-toimisto Stevenelin vuonna 2002.

Kuva Päivi Eskelinen

Eukalyptussellun perässä

Etelä-Amerikkaan

Kappaletavarasatamien lastinkäsittelylaitteisiin erikoistunut Stevenel Oy lähti rohkeasti etsimään uusia asiakkaita Etelä-Amerikan kasvavilta sel-lumarkkinoilta. Tyhjin käsin ei tarvinnut palata takaisin: yritys teki kaupat 20 satamanostimesta maailman suurimman eukalyptussellun tuottajan Fibrian kanssa.

Seitsemässä vuodessa korjuukelpoiseksi kasvava eukalyptus on kiihdyttänyt selluntuotannon huimaan kasvuun Etelä-Amerikassa. Sellua riittää myös laivattavaksi paperiteollisuudelle ympäri maailmaa.

Stevenelin toimitusjohtaja **Heikki Hyysalo** on seurannut kehitystä jo jonkin aikaa.

– Suomen lähes kaikki sellusatamat on mekanisoitu Stevenelin lastinkäsittelylaitteilla, ja myös kappaletavarasatamat Pohjois- maissa ja Euroopassa on käyty pääosin läpi. Oli luontevaa suunnata Etelä-Amerikkaan ja varsinkin Brasiliaan, jossa on runsaasti tuotantokapasiteettia kasvattavia sel-lutehdashankkeita, hän sanoo.

Stevenel pani Brasilian-markkinoille laajentumiseen vauhtia vuonna 2010 perustamalla oman kansainvälistymisprojektin, jota Pirkanmaan ELY-keskus rahoitti Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR). Markkinaselvityksen tekijäksi ja tiedonhankintaan koh-

demaassa yritys valitsi Finpron. Portugalin kielen taitoisina ja paikallisen bisneskulttuurin tuntevina Finpron asiantuntijat kävivät tehokkaasti läpi Brasilian sellutehtaat ja kokosivat listan potentiaalisista asiakkaista.

Taustatyön jälkeen Heikki Hyysalo matkusti Brasiliaan tapaamaan sellutehtaiden avainhenkilöitä. Yritysten joukosta erottui selkeästi Fibria, joka oli juuri tehnyt päätöksen 20 rahtilaivan tilaamisesta korealaiselta STX-telakkayhtiöltä.

– Olimme liikkeellä oikeaan aikaan. Fibria kiinnostui tuotteistamme ja halusi Stevenelin räätälöivän nostimet 57 000 tonnia kuljettaviin laivoihinsa, Hyysalo kertoo.

Kaupat tehtiin kahdestakymmenestä sellunostimesta. Tähän mennessä on toimitettu kymmenen nostinta Fibrian laivoihin Portocelin ja Santoksen suursatamiin. Loput valmistetaan, kunhan STX on selvittänyt talousvaikeutensa ja toimittava laivat Fibrialle.

– Fibrian tilaus ei ollut ensimmäinen onnistumisemme Brasiliassa. Päänavaus oli jo tehty Rio Granden sellusatamassa, jonne toimitimme teknologialtaan samanlaisen nostimen. Fibrian ohella se on hyvä referenssi Brasilia-toimintoja vahvistettaessa, Hyysalo sanoo.

Hyödyt kotiutetaan Pirkanmaalle

Sellunostimien kauppa on merkittävä paitsi Stevenelille, myös usealle koneenrakentajalle Pirkanmaalla.

– Stevenel on organisaatio- ja kustannusrakenteeltaan kevyt organisaatio. Ostimme kaiken valmistuksen alihankintana. Verkostostamme löytyvät tekijät nopeissakin toimeksiannoissa, Hyysalo kertoo.

– Meillä on alihankinnassa pitkiä kumppanuuksia ja luottamukselliset suhteet toimittajiin, lisäksi olemme löytäneet eri nostolaitteisiin sopivankokoiset valmistajat. Kustannustehokkuuttaan näin viilaamalla

Stevenelillä ei ole tarvetta etsiä tekijöitä halvan työvoimakustannuksen maista.

Eurooppa kammataan uudelleen

Stevenel etsii uusia asiakkaita sekä julkisista että yksityisistä satamaoperaattoreista, jotka haluavat prosesseja mekanisoidulla tehostaa lastaamista ja purkamista. Seuraavaksi suunnitellaan käydä läpi pienempiä joki- ja feeder-satamia Euroopassa Pirkanmaan ELY-keskuksen tuella ja Finpron kanssa.

– Talouden nykytila ei huolestuta kovinkaan paljon, sillä sellaiset kappaletavarasatamat, joissa tavaraliikenteen volyyymi on kasvussa, ovat valmiita investoimaan milloin tahansa. Uusia asiakkuuksia löytyy aina, myös Euroopasta, kun tiheällä kammalla kammataan, Hyysalo tietää.

Työhyvinvointia aktiivisesti kehittävä yritys ei muutu onnelaksi, jossa työntekijät saavat mitä keksivät ehdottaa eikä ongelmia ole.

Saa onnistua & innostua

Mäntän Palvelukodin yrittäjä **Tuula Savolainen** kiteyttää, miten hän näkee työhyvinvoinnin:

– Yrittäjä ja yrityksen johto sitoutuvat siihen, että työolot ovat mahdollisimman optimaaliset, ja työntekijöillä on ne välineet ja resurssit, joita tarvitaan onnistumiseen, työn tekemiseen mahdollisimman hyvin.

Resurssit ovat rajalliset kaikilla pk-yrityksillä. Satsaukset työhyvinvointiin asettuvat uudelleen valoon, kun ne nähdään – Tuula Savolaisen tapaan – yrityksen tuottavuuden kehittäjinä.

– Emme voi tarjota ja kehittää perustuotettamme laadukkaasti ilman hyvinvoivaa ja pysyvää henkilöstöä. Sote-alan tiukassa työvoimatilanteesta sitoutunut henkilöstö on erityisen tärkeä. Työntekijöiden vähäinen vaihtuvuus taas on suoraan yhteydessä työhyvinvointiasioihin, hän perustelee.

Kuntien sote-palvelutuottajien kilpailutuksissa on tarkat vaatimukset esimerkiksi henkilöstön koulutuksesta. Se, miten pitkäaikaisista henkilöstö on, millaisia tuloksia organisaation työtyytyväisyyskyselyistä on saatu tai miten palvelun laatua on kehitetty, ei Savolaisen mukaan nouse kilpailutuksessa riittävästi esiin.

– Hinta on lopulta edelleen se, joka ratkaisee. Hyvää laatua ei voi kuitenkaan tuottaa määräänsä halvemmalla, sillä jo henkilöstömitoitusten noudattaminen tuo tietyn hintatason.

Kasvusuunta kotihoidossa

Mäntän Palvelukoti tuottaa kuntouttavan palveluasumisen ja tuetun asumisen palveluja mielenterveys- ja päihdekuntoutujille. Palvelukodissa on 18 asukaspaikkaa ja yksilöllisiä tuetun asumisen palveluja saa tällä hetkellä 11 asukasta. Asukkaat ovat Mänttä-Vilppulasta ja kymmenestä muusta Pirkanmaan ja eteläisen Keski-Suomen kunnasta.

Kotihoito on uusi toiminta-alue, ja siinä Tuula Savolainen näkee selkeän kasvumahdollisuuden. Mäntän Palvelukoti on tuoteistanut kotihoitoon tarjottavat palvelut, ja niiden markkinointi on aloitettu.

– Ensimmäiset kotihoitoasiakkaat saamme toivottavasti vuonna 2014. Organisaatiossamme on valmiiksi tämän osa-alueen osaajia, ja heidän kanssaan kehitämme ja toteutamme kotihoitopalveluja omalla mallillamme ja periaatteillamme. Uusia työntekijöitä rekrytoimme tarpeen mukaan.

Nyt henkilöstön määrä on 13.

Pelissännöt tarvitaan

Mäntän Palvelukodissa on kehitetty työhyvinvointia systemaattisesti, ja yritykselle on myönnetty Työhyvinvointiteko 2012 -palkinto. Huomionosoitus tuli Tuula Savolaisen ideomasta kahden yrityksen yhteisestä työnohjausinnovaatiosta.

Yritys on valittu vuoden 2013 Hoivayrittäjäksi, ja kuluvana vuonna sille myönnettiin laadun kehittämisen tuloksena SHQS-laaduntunnustus.

– Laatutyöhön saimme potkua ja ryhtiä, kun lähdimme mukaan Työvirta-hankkeeseen. Ja samalla virisi lisää intoa työhyvinvointiasioihin, Tuula Savolainen kertoo.

Yhteistyössä Tampereen yliopiston Tutkimus- ja koulutuskeskus Synergoksen kanssa Mäntän Palvelukodissa toteutettiin muun muassa työyhteisön tilaa ja toimivuutta kartoittava kysely, ja uusi kysely on tulossa. Yksi työntekijöistä osallistui työhyvinvointivalmentajakoulutukseen.

Savolaisen mukaan tavoite on, että kiinnostusta työyhteisön kehittämiseen tulisi ryhmään mahdollisimman laajasti ja että esimiehillä olisi yrittäjän kanssa yhtenevä näkemys hoitotyön malliin perustuvasta toimintatavasta.

– Erityisesti hoiva- ja hoitotyössä on

Kuva Aila Välikoski

Täällä vaalitaan myönteistä avoimuutta ja yhteishenkeä. Mäntän Palvelukodin yrittäjän Tuula Savolaisen (toinen vas.) kanssa kuvaan ehditvät opiskelija Jatta Laurila (eturivi vas.), vastaava ohjaaja Leena Sillanpää, ohjaajat Heli Karhila, Johanna Sulkava (takarivi vas.), Eija Koivujärvi ja Marjo Mäkinen sekä palvelukodin johtaja Outi Makkonen.

kiinnitettävä huomiota työnohjaukseen, hyvään esimiestyöhön ja työterveyshuoltoon. Näihin olemme oikeasti satsanneet rahaa.

Työyhteisö tarvitsee Tuula Savolaisen mukaan foorumit, joissa organisaation asiat

saadaan esille keskusteltavaksi. Samoin tarvitaan toimintatavat ja pelissännöt, joilla asioihin tartutaan ja kehittämisehdotuksia viedään eteenpäin. Mäntän Palvelukodissa näitä tilaisuuksia ovat henkilöstöpala- verit ja työnohjaukset. Yhteisöpalaverissa ovat mukana myös asukkaat.

– Työhyvinvointi liittyy laatutyöskentelyyn, joka on meillä jatkuvaa toimintaa. Kyse on siis nimenomaan työn kehittämisestä ja yrityksen vahvistamisesta. Yritys saa työkaluja puuttua, ottaa puheeksi ja poistaa tuottavan työnteon esteitä, ja samalla luodaan uusia tehokkaan tekemisen tapoja. Laatu ja toiminnan innovatiivisuus rakentavat mainettamme ja tukevat pärjäämistä hoiva-alan tiukoissa kilpailutuksissa, Savolainen sanoo.

ry:n kanssa. Vuonna 2011 alkanee- seen hankkeeseen on osallistunut 73 yritystä. Työvirran rahoittavat Euroopan unionin sosiaalirahasto, Pirkanmaan ELY-keskus ja yritykset. Hanke päättyi maaliskuussa 2014.

OIVALLISTA!

Palstalla tutustutaan ELY-asiantuntijoihin.

Kun työhyvinvointi paranee, tuottavuus kasvaa

Suomessa tähdätään siihen, että työelämämme on Euroopan paras vuonna 2020. Työelämän laatu otetaan nyt suurennuslasin alle: hallitusohjelmaan on kirjattu työelämän kehittämisstrategia, ja sitä pannaan toimeen Työelämä 2020 -yhteistyöhankkeessa. Perimmäinen tavoite on, että yritysten kilpailukyky ja niiden mahdollisuudet luoda työpaikkoja paranevat.

– Haluamme lisätä yrityksissä tietoisuutta, että työelämän laatua ja tuottavuutta voidaan kehittää samanaikaisesti, Työelämä 2020 -alueverkoston Pirkanmaalla koordinoiva **Johanna Ahlgren-Holappa** Pirkanmaan ELY-keskuksesta sanoo.

Yrityksissä eletään nyt epävarmaa aikaa, eikä työelämän laadusta puhuminen ehkä ole akuutein aihe.

– Mutta työhyvinvoinnin parantaminen lisää tuottavuutta, ja näillä on linkki kasvuun ja kilpailukykyyn. Isoinkin muutokseen on helpompi reagoida, kun työpaikka on kunnossa; iskut on helpompi kestää, kun koneisto on tällä tavalla rasvattu.

Johanna Ahlgren-Holappa uskoo myös, että työelämän laadukkuus on jatkossa yritysten välisessä kilpailussa iso tekijä: osaaja valitsee paikan, jossa on parempi tehdä työtä.

– Toivoisinkin, että toimitusjohtajan läheisin työpari ei olisi välttämättä aina talousjohtaja, vaan henkilöstöjohtaja. Koneinvestoinnit ovat tietysti tärkeitä, mutta niin ovat myös investoinnit hyvinvoivaan ja tuottavaan työvoimaan.

Työelämä 2020 -hankkeessa jokaisella ELY-keskusalueella toimii alueverkosto. Pirkanmaalla ydintoimijat ovat ELY-keskus, AVI, Työterveyslaitos, Pirkanmaan Yrittäjät, Tampereen kauppakamari, Pirkanmaan TE-toimisto ja Tampereen yliopisto.

Verkostossa muun muassa mietitään, mitä vaatisi, että yrityksissä heräisi halu kehittää toimintaa työelämän laadun näkökulmasta ja että yksityiset ja julkiset palvelut vastaisivat yritysten tarpeeseen.

– Ajatus on, että verkostoyhteistyö tuottaa työpaikoille lisäarvoa. Kaikkien on oltava hereillä ja huomattava kulmat, joissa työelämän laadun ja työhyvinvoinnin kehittämällä voi olla ratkaiseva merkitys. Verkosto käyttää olemassa olevia keinoja, mitään uutta tuotetta ei ole tulossa. Työ on nyt alussa, alueverkoston yhteistyöluopaus julkistetaan 2. joulukuuta, Ahlgren-Holappa kertoo.

Hän korostaa, ettei kukaan tule ulkopuolelta työpaikalle sanomaan mitä pitää tehdä, vaan kehittäminen ponnistaa työpaikan omasta tahdosta ja tarpeesta.

– Eikä kehittäminen ole kaikille samanlaista, en- tistä enemmän yritysten palveluja räätälöidään.

Ota yhteyttä!

johanna.ahlgren-holappa@ely-keskus.fi
puh. 0295 036 043

Kuva Annika Knuutila

– Toivon, että kaikenlaiset ja -kokoiset pirkanmaalaiset työpaikat näkevät itse tarpeelliseksi nousta työelämän kehittämisessä vähintään hyväle perustasolle. Kun on tahtoa, kehittämisen keinoja kyllä löytyy.

Työelämä 2020 -hanke: jotta työtä olisi hyvä tehdä.

Työhyvinvointi osaksi strategista kehittämistä

Työvirta – tuottavuutta ja hyvinvointia verkostossa - hankkeessa on hyödynnetty työhyvinvointiin liittyvää tietoa ja kehitetty osaamista pirkanmaalaisissa pk-yrityksissä. Verkostohankkeen työtapoja ovat koulutus, yritys-kohtainen kehittäminen ja verkostokumppaneilta oppiminen.

– Yrityksissä oivalletaan entistä paremmin työhyvinvoinnin merkitys. Halutaan pitää kiinni hyvistä osaajista ja kehittää työn tekemisen edellytyksiä. Tutkimukset ja kokemukset myös todistavat, että satsaukset kannattavat. Jos asialle joskus aiemmin jopa hymähdeltiin kukahattutäien pehmupehina, nyt työhy-

vinvoinnista on tullut osa yritysten strategista kehittämistä, perustelee kehittämispäällikkö **Anne Vauhkonen** Tutkimus- ja koulutuskeskus Synergoksesta.

Tampereen Yliopiston Johtamiskorkeakoulun Tutkimus- ja koulutuskeskus Synergos toteuttaa Työvirta-hankkeen yhdessä Tampere Business Campus TBC

Syntynyt globaaliksi

Tutkimus- ja diagnostiikkalaitteita valmistava BioNavis Oy toimii kuin mikrokokoinen yliopisto. Henkilöstö on koulutukseltaan tohtoritasoa ja tuottaa tieteellisiä artikkeleita myyntiargumenttiansa tueksi.

– Myös jälleenmyyjämme ovat korkeasti koulutettuja. Laitteiden teho ja toiminta on todistettava ensiksi heille, joten tavallaan myymme tuotteemme kahteen kertaan, ensin jälleenmyyjälle ja sitten loppuasiakkaalle, sanoo BioNaviksen kehitysjohtaja **Johana Kuncova-Kallio**.

VTT:n plasmoniikan tutkimusalalta vuonna 2005 spin off -yrityksenä ponnistanut BioNavis soveltaa laitteissaan SPR (Surface Plasmon Resonance) -teknologiaa. Yrityksen kehittämät, molekyyllitason mittauksia tekevät analyysilaitteet soveltuvat lähinnä materiaalitieteiden ja life science -alojen tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

– Laitteitamme käytetään muun muassa aineiden pitoisuuksien mittaamiseen ja uuden sukupolven nanopintojen kehittämiseen esimerkiksi kosketusnäyttöihin sekä aurinkokennoihin ja -keräimiin. Funktionaalista, itsepuhdistuvia nanomateriaaleja tarvitaan myös sairaalaympäristöissä taistelussa haitallisia bakteereja vastaan, Kuncova-Kallio kertoo.

BioNaviksen laitteita käytetään lisäksi ohutkalvotutkimuksessa sekä kehitettävissä lääkeaineita ja diagnostisia testejä.

Laitteet valmistaa alihankintana tamperelainen Tasowheel Systems Oy. Myös ohjelmiston toimittaa suomalainen yritys.

– Laite on vaativa yhdistelmä sähköelektroniikkaa, mekaniikkaa, optiikkaa ja fluidistiikkaa. Tasosystems on ollut kumppanimme lähes alusta asti. Se toimittaa laitteet valmiiksi koottuina, BioNaviksessa ne herätetään henkiin, Kuncova-Kallio sanoo.

Kiinan-vienti vetää

Ensimmäisen sukupolven laite, SPR Navi 200, syntyi 2008. Sen pohjalta on kehitetty kaksi automatisoidumpaa laitetyyppiä sekä antureita. Suomessa laitteita on tutkimuskäytössä muutamia. Markkinat on myös käyty pääosin läpi yliopistojensa määrärahoja leikkaavassa Euroopassa.

– BioNavis on tähän asti alusta asti globaaleille markkinoille. Tähän mennessä olemme myyneet noin 70 laitetta, joista suurin osa on toimitettu Kiinaan ja Japaniin, Kuncova-Kallio sanoo.

Laitteet ovat suorituskyvyllään erilaisia. Yhdysvaltoihin ja muihin länsimaihin menee toimintoiltaan monipuolisempia, kalliimpia laitteita. Tarkoitus onkin jatkossa tehostaa markkinointia USA:ssa.

Kaukoidässä käytävä henkilökohtaisesti

Kilpailijoihinsa nähden BioNaviksella on maantieteellistä takamatkaa, jota se on kuronut umpeen Pirkanmaan ELY-keskusten ESR-varoista tukemilla liiketoimintamatkoilla. Niiden avulla markkinoita on tutkittu Kiinan lisäksi Brasiliassa ja Japanissa.

– Konferenssi- tai messuosallistuminen nielee suuria summia, mutta ilman henkilökohtaisia tapaamisia kauppaa ei synny ainakaan Kaukoidässä.

Kuncova-Kallion mukaan tärkeitä ovat olleet myös kansainvälistymispalvelujen kanssa pidetyt palaverit, joissa suunnitellaan yhdessä jatkoa ja arvioidaan vientiverkostoyhteistyön ja muiden työkalujen sopivuutta yrityksen tarpeisiin.

– Arvostan saamaani asiantuntevaa sparrausta ja sitä, että saamme asioida yrityksemme hyvin tuntevan henkilön kanssa, hän sanoo.

BioNaviksen tutkimus- ja diagnostiikkalaitteen hinta pyörii kymmenissä, jopa sadoissa tuhansissa euroissa, joten asiakkaat – yliopistot, tutkimuslaitokset ja yritysten t&k-osastot – harkitsevat ostostaan huolella. – Yhden laitteen myynti voi kestää vuoden, parikin, Johana Kuncova-Kallio kertoo.

Kuva Päivi Eskelinen

Jäntevästi eteenpäin

Pirkanmaan ELY-keskus on tukenut Pirkanmaan Uusiometallin investointeja yrityksen toiminnan alkuvaiheessa.

– Pirkanmaan Uusiometalli on täyttänyt hyvin Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman painotukset ja valintakriteerit. Niissä korostuvat niin uusien yritysten ja työpaikkojen synnyttäminen kuin ympäristöystävällisen toiminnan edistäminenkin, perustelee yritys-asiantuntija **Timo Fager** Pirkanmaan ELY-keskuksesta.

– Yrityksen toiminta on edennyt johdonmukaisesti ja tunnusluvut kehittyneet hyvin. Kyseessä on kasvuyritys äkillisen rakennemuutoksen alueella.

Kuva Alla Välikoski

Pirkanmaan Uusiometalli Oy on investoinut isoja summia romuraudan varastoinnissa ja käsittelyssä tarvittavaan ympäristöteknologiaan. – Tähän jalkojeni alle maahan on kaitettu satoja tuhansia euroja.

Virtolainen Pirkanmaan Uusiometalli Oy nousi romurautabisneksellä nopeasti Suomen kovimpien kasvuyritysten listalle. Romukauppias **Jussi Pöyhölä** lykkii nyt yritykselleen lisää vauhtia isoilla investoinneilla romunkäsittelyteknologiaan ja tuotannon laajentamiseen.

Romubisnes pesi kasvonsa

Virrat on Jussi Pöyhölän mukaan romu-yritykselle oikein sopiva paikka. Kustannustehokkaan rahtietäisyyden päässä sadan kilometrin säteellä sijaitsevat Tampere, Jyväskylä ja Seinäjoki. Vastavaa yritystä ei ole ollut alueella.

– Romuala on aika tiukasti kilpailtua, mutta melko paikallista toimintaa. Katteet sulavat kumipyörien päälle, Pöyhölä perustelee.

Tehokas logistiikka on elinehto, ja siinä alaa on auttanut rekkokojen kokonaispainojen korotus 60 tonnista 76 tonniin.

– Joka ajokerralla kulkee nyt noin 15 000 kiloa enemmän, ja se on vuodessa valtava määrä. Ajoneuvoyhdistelmien painouudistus oli meille tärkeä.

Pöyhölä on kerännyt ja myynyt romurautaa pienessä muodossa pojanassikas-ta. 2008 hän osti Virroilta toimipaikan, johon haki romukeräykseen ja käsittelyyn tarvittavat ympäristöluvut. 2009 toimintaan liitettiin yrityskaupalla loka-autopalvelut ja yritysten jätehuoltopalvelut. Ne täydentävät varsinkin talviaikaan hiljenevää romubisnestä. Lisätukijalka Virroilla on myös käyt-

töraudan myynti.

– Pohdin jatkuvasti eri toimintojen painoarvoa ja kehittämistä. Vaikka taloustilanne on nyt ollut mikä on, niin näyttää siltä, että romuun kannattaa panostaa.

Ei hävettävää, edes kansainvälisesti

Romualalla on maine. – Aiemmin romukauppiaisiin liitettiin kaikki mahdollinen epärehellisyys ympäristörikoksista kiittikauppaan. Pohjamudasta on nyt nousu, ja ala on saanut uuden nosteen yhteiskunnan tiukentaessa kierrätystavoitteita ja ympäristötehokkuuden vaatimuksia, Jussi Pöyhölä sanoo.

Viime vuonna Pirkanmaan Uusiometalli osti 8000 tonnia romurautaa. Se lajiteltiin ja käsiteltiin kierrätyskuntoon ja myytiin eteenpäin. Rauta tuli esimerkiksi teollisuuden purkukohteista ja metallialan yrityksistä. Puhtaisiin jakeisiin lajiteltuna kierrätysseen lähti kymmeniä eri metallilaitteita.

Viireillä on hankkeita, jotka toteutetaan lähes kaksinkertaistaisivat Pirkanmaan Uusiometallin liikevaihdon lähivuosi-

na. Tänä vuonna liikevaihto on noin 3,5 miljoonaa euroa.

Romumäärien kasvu edellyttää lisää tehoa raudankäsittelyyn, ja Pöyhölä valmistelee mittavaa teräsleikkuri-investointia. Nyt rautaromu pilkotaan joko polttopilleillä tai kaivinkoneen nokkaleikkureilla. Investoinnilla käyttöön saadaan kiinteäasemainen teräsleikkuri, joka käsittelee teräsmateriaalin paalaamalla ja leikkaamalla sen valmiiksi teollisuuden haluamaan kokoon.

Jussi Pöyhölä kävi syksyllä Suomen Romukauppiaiden liiton matkalla Saksassa tutustumassa saksalaisiin romumetallia käsitteleviin yrityksiin.

– Tutkittiin, miten siellä toimitaan. Ei me paljon eroja löydetty, ei oikeastaan mitään, mitä täällä ei jo osattaisi tai olisi käytössä. Yleinen siisteys laitoksissa oli ihailtavaa. Materiaalit siellä kuljetetaan paljon pienemmissä kuormissa, ja se johtuu Saksan lainsäädännöstä. Joitakin asioita siellä tehdään niin väikeasti ja kalliisti, että suomalaisen työn hinnalla siihen ei olisi mitään mahdollisuuksia.

Yhteystiedot

» Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri

Pellavatehtaankatu 25 (Pellava), Tampere

Valtakunnalliset palvelupuhelimet

Yritys-Suomi

- Puhelinpalvelu 0295 020 500
Alkaville yrittäjille ja yrityksille
- Verkkopalvelut ja seudulliset palvelupisteet
www.yrityssuomi.fi

Työlinja yritys-, yhteisö- ja työnantaja-asiakkaille

Neuvontaa ja opastusta verkkopalvelu-asiainnista TE-toimistossa, henkilöstön rekrytointiin, kehittämiseen ja työyhteisön muutostilanteisiin liittyvissä asioissa.

Puhelinpalvelu 0295 020 705, ma-pe klo 8-18

- Tietoa TE-toimiston palveluista
- EU:n ulkopuolisten työpaikkojen ilmoittaminen ja muuttaminen sekä sellaisten työpaikkojen ilmoittaminen ja muuttaminen, joissasijaintipaikkakuntaa ei voida määrittää
- Opastus sähköisten palvelujen käyttöön

Muut Työlinja-palvelut

- Koulutusneuvonta 0295 020 702, ma-pe klo 9-17
- Työttömyysturvaneuvonta 0295 020 701, ma-pe klo 9-17
- Muutosturvaneuvonta 0295 020 703, ma-pe klo 9-17
- Venäjänkielinen palvelu 0295 020 715, ma-pe klo 12-17

Verkkopalvelut

www.te-palvelut.fi

- avoimen työpaikan ilmoittaminen verkkolomakkeella
- CV-haku on työkalu, jolla voi etsiä suoraan sopivaa työntekijää työnhakijoiden jättämistä CV:stä. Palvelussa voi tilata myös CV-vahdin, joka toimittaa tiedot hakukriteereihin sopivista henkilöistä suoraan sähköpostiin

» Liikenne ja infrastruktuuri

Yliopistonkatu 38 (Attila), Tampere

Liikenteen asiakaspalvelu

- Asiakaspalvelu 0295 020 600 (ma-pe klo 9-16) neuvonta ja palautteet
- Kundenservice 0295 020 601 (mã-fre kl. 9-16)
- Neuvonta yksityisteiden valtionavustuksista 0295 020 603 (ma-pe klo 9-16)
- Tienkäyttäjänlinja 0200 2100, ilmoitukset tiestön kunnosta ja liikenteen ongelmista (24h/vrk)

» Ympäristö ja luonnonvarat

Yliopistonkatu 38 (Attila), Tampere

Ympäristöasioiden asiakaspalvelu

- Asiakaspalvelu 0295 020900 (ma-pe klo 9-16)
- Kundenservice 0295 020901 (mã-fre kl. 9-16)

ELY-keskus on avoinna arkisin klo 8.00-16.15

Puhelinvaihe: 0295 036 000

Postiosoite: PL 297, 33101 Tampere

www.ely-keskus.fi/pirkanmaa

INNOSTA MENESTYKSEEN

JULKISET YRITYSPALVELUT YHDESSÄ

Yritys-Suomi on ainutlaatuinen palvelu, joka kokoaa yhteen yrittäjän tarvitseman tiedon, palvelut sekä sähköisen asioinnin. Autamme yrittäjiä ja sellaiseksi aikovia verkossa, puhelimitse ja henkilökohtaisissa tapaamisissa kautta maan. Katso Pirkanmaan Yritys-Suomi-toimijat osoitteessa yrityssuomi.fi.

Yrittäjä Matti Hänninen, Kraa Kraa Eyewear, Tampere

 YRITYS-SUOMI

Euroopan unionin
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Yritys-Suomea koordinoi työ- ja elinkeinoministeriö (TEM). Palvelu koostuu vahvoista julkisen sektorin toimijoista sekä seudullisista yrityspalvelutoimijoista kaikkialla Suomessa. Yhdessä muodostamme Suomen kattavimman ja monipuolisimman asiantuntijaverkoston yrittäjän tai sellaiseksi aikovan tueksi.